

ΥΠΕΡΠΡΟΣΟΝΤΟΥΧΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΑΣ

ΑΛΛΟ ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΝ, ΑΛΛΟΥ ΒΡΙΣΚΟΥΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Παρά τη διαρκώς αυξανόμενη παραγωγή πανεπιστημιακών αποφοίτων στην Κύπρο, ένα σημαντικό ποσοστό νέων παραμένει εγκλωβισμένο σε θέσεις εργασίας που δεν ανταποκρίνονται ούτε στο γνωστικό τους αντικείμενο ούτε στο επίπεδο των σπουδών τους

ΓΡΑΦΕΙ: ΑΝΤΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Μόνο ένας στους τρεις απόφοιτους κυπριακού πανεπιστημίου, είτε στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα, εργάζεται σε αντικείμενο που αντιστοιχεί στις σπουδές του, την ίδια στιγμή που οι απόφοιτοι οι οποίοι είχαν μια επαφή με το αντικείμενο σπουδών τους, μέσω πρακτικής εργασίας κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, αποτελούν μόλις το 1/5 του συνόλου των αποφοίτων. Τα παραπάνω στοιχεία προκύπτουν μεταξύ άλλων από τη δεύτερη Εθνική Έρευνα Παρακολούθησης Αποφοίτων, τα αποτελέσματα της οποίας δόθηκαν πρόσφατα στη δημοσιότητα από το Υπουργείο Παιδείας. Μεταξύ των ευρημάτων που ξεχωρίζουν, οι διαφορές στην αντιμετώπιση των αποφοίτων ανάλογα με το φύλο και όχι τα προσόντα και τις γνώσεις που κατέχουν, η σύνδεση με την αγορά εργασίας, όπου στις πλείστες περιπτώσεις είναι ανύπαρκτη, αλλά και το πιο σημαντικό, ο μεγάλος αριθμός πτυχιούχων, υπερπροσόντων, οι οποίοι καταλήγουν σε δουλειές που ουδεμία σχέση έχουν με τις σπουδές τους. Η Κύπρος παράγει πτυχιούχους, αλλά δεν ξέρει τι να τους κάνει.

Απουσία καθοδήγησης

Σύμφωνα με την έρευνα, μόλις το 33% των αποφοίτων εργάζονται σε θέση που ταιριάζει τόσο στο αντικείμενο όσο και στο επίπεδο σπουδών τους. Το 40% είναι υπερεκπαιδευμένο, εργάζεται δηλαδή σε θέση που απαιτεί χαμηλότερα προσόντα, ενώ ένα επιπλέον 20% έχει βρει δουλειά εκτός γνωστικού αντικείμενου. Η διπλή αναντιστοιχία, όπου ισχύουν και τα δύο, αγγίζει το 29%. Αυτό σημαίνει ότι ένας στους δύο απόφοιτους της κυπριακής ανώτερης εκπαίδευσης βρίσκεται σήμερα σε

επαγγελματική πορεία που δεν συνδέεται ούτε με το αντικείμενο ούτε με το επίπεδο των σπουδών του. Η κατάσταση είναι χειρότερη στις γυναίκες και σε όσους ολοκλήρωσαν προγράμματα πτυχίου, χωρίς να πάνε μετά για δεύτερο πτυχίο ή για μεταπτυχιακό. Αντίθετα, οι απόφοιτοι μεταπτυχιακών και ειδικά της νομικής ή των επιστημών υγείας καταγράφουν καλύτερα ποσοστά αντιστοιχίας. Η έρευνα δείχνει ακόμη ότι πολλοί απόφοιτοι δεν είχαν καθοδήγηση σχετικά με τις πραγματικές δυνατότητες απασχόλησης του κλάδου σπουδών τους. Κανένας μηχανισμός, ούτε στη μέση εκπαίδευση, ούτε στο πανεπιστήμιο δεν φαίνεται να προσφέρει στους φοιτητές την αναγκαία χαρτογράφηση του τοπίου, πού υπάρχουν ευκαιρίες για άμεσοι εργοδότηση, πού υπάρχουν κορεσμοί, τι δεξιότητες ζητούνται και με ποιους τρόπους μπορεί κανείς να τις αποκτήσει.

Εκτός η πρακτική

Ακόμη πιο απογοητευτική είναι η εικόνα σε σχέση με την πρακτική

εμπειρία κατά τη διάρκεια των σπουδών. Η μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων δηλώνει πως δεν είχε καμία ή ελάχιστη πρακτική άσκηση στο πανεπιστήμιο. Οι διαλέξεις κυριαρχούν, οι γραπτές εργασίες επίσης, όμως το πανεπιστήμιο παραμένει αποκομμένο από την πραγματικότητα της εργασίας. «Η πρακτική ήταν μια πρόχειρη υπόθεση, απλώς για να πούμε ότι έγινε», αναφέρει χαρακτηριστικά μία απόφοιτος που συμμετείχε στην έρευνα. Άλλοι απόφοιτοι υπογραμμίζουν ότι δεν τους δόθηκε καμία ευκαιρία πρακτικής μέσω του ιδρύματος και αναγκάστηκαν να αναζητήσουν εμπειρία με δική τους πρωτοβουλία, πολλές φορές αμισθί. Οι ίδιοι θεωρούν την πρακτική ως το πιο χρήσιμο εργαλείο μάθησης, όμως οι αριθμοί δεν αφήνουν περιθώριο αισιοδοξίας. Μόλις το 1/5 συμμετείχε σε ουσιαστικό πρόγραμμα πρακτικής. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο ποσοτικό αλλά και ποιοτικό: η έλλειψη εποπτείας, η απουσία συνδέσμου ανάμεσα στο περιεχόμενο της πρακτικής και το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών και η μη αξιολόγηση της εμπειρίας

Το 40% είναι υπερεκπαιδευμένο, εργάζεται δηλαδή σε θέση που απαιτεί χαμηλότερα προσόντα, ενώ ένα επιπλέον 20% έχει βρει δουλειά εκτός γνωστικού αντικείμενου

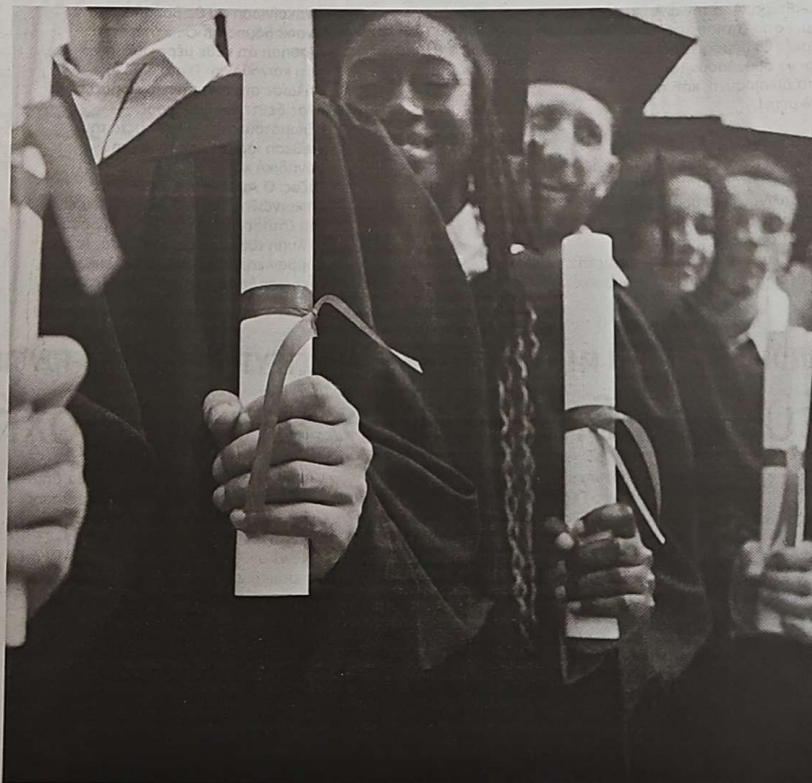
καθιστούν την πρακτική συχνά προσχηματική.

Χαμηλοί μισθοί, εφήμερες δουλειές

Το πρόβλημα δεν είναι μόνο γνωστικό ή ακαδημαϊκό, είναι και δομικό, μιας και από τα στοιχεία που διαθέτει το ΥΠΑΝ φαίνεται ότι το σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν προετοιμάζει επαρκώς τους νέους για την πραγματικότητα της αγοράς εργασίας. Οι απόφοιτοι δηλώνουν ότι διαθέτουν δεξιότητες αυτοδιαχείρισης και θεωρητικής κατανόησης, αλλά υστερούν σε ψηφιακές, πρακτικές και επαγγελματικές δεξιότητες, καθώς και στην ικανότητα συνεργασίας και επικοινωνίας. Μόνο οι μισοί από τους απόφοιτους εργάζονται με σύμβαση αορίστου χρόνου, ενώ οι αμειβές τους δεν ξεπερνούν τις 1.500 ευρώ μερικά τον μήνα. Παράλληλα, συνεχίζεται η ανισότητα στις αμοιβές ανά φύλο, ακόμη και ανάμεσα σε απόφοιτους με τα ίδια προσόντα, με τις αμοιβές στις γυναίκες απόφοιτους να διαφέρουν σε κάποιες περιπτώσεις μέχρι και 300-400 ευρώ τον μήνα, σε σχέση με τις αντίστοιχες μισθολογικές απολαβές στους άντρες απόφοιτους. Αξιοσημείωτο είναι ακόμη το γεγονός ότι πολλοί απόφοιτοι δεν εργάζονται καν σε μόνιμες ή σταθερές θέσεις, αλλά περιστρέφονται σε εφήμερες δουλειές, θέσεις μερικής απασχόλησης ή κακοπληρωμένες συμβάσεις έργου. Στην πράξη, το πτυχίο δεν τους εξασφαλίζει ούτε επαγγελματική σταθερότητα ούτε οικονομική ανεξαρτησία.

Στροφή στη διά βίου μάθηση

Μηροσά στην αβεβαιότητα, πολλοί απόφοιτοι στρέφονται στη διά βίου μάθηση. Περισσότεροι από τους μισούς δήλωσαν ότι μέσα σε έναν χρόνο από την αποφοίτηση συμμετείχαν σε δράσεις επανακατάρτισης ή εξειδίκευσης, κυρίως μέσω διαδικτύου. Η συνεχής ανάγκη για «επιμόρφωση» δεν είναι απλώς μια προσωπική επιλογή - είναι συνέπεια ενός συστήματος που δεν εφοδιάζει αποτελεσματικά τους απόφοιτους με όσα πραγματικά χρειάζονται για να σταθούν επαγγελματικά. Οι λόγοι που δήλωσαν οι απόφοιτοι για τη συμμετοχή σε τέτοια προγράμματα σχετίζονται άμεσα με την ανάγκη προσαρμογής στις απαιτήσεις της εργασίας τους - όχι από επιθυμία εξέλιξης, αλλά ως ανάγκη επιβίωσης σε μια αγορά που αλλάζει ταχύτερα από το πανεπιστήμιο.

Η Κύπρος καταγράφει υψηλή παραγωγή πτυχιούχων, όμως οι μισοί εργάζονται σε αταίριαστες θέσεις - Τι δείχνει η νέα Εθνική Έρευνα Παρακολούθησης Αποφοίτων.